

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Міжнародна стратегія економічного розвитку регіону

Международная стратегия экономического развития региона

International Strategy of Region Economic Development

Матеріали
V Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Суми, Україна, 27 листопада 2014 року)

Суми
Сумський державний університет
2014

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Ус Я. О., студентка

Сумський державний університет, Україна

У наш час екологічні проблеми є досить актуальними серед глобальних світових проблем людства. Розбалансованість у використанні природних ресурсів та їх відтворенні привела до деструктивних процесів, які становлять реальну загрозу для існування людства. Очевидно, що нині урядові структури й міжнародна громадськість приділяють особливу увагу вирішенню екологічних проблем, охороні навколишнього середовища та раціональному використанню природних ресурсів.

Екологічна проблема — це зміна природного середовища в результаті антропогенних дій, що веде до порушення структури і функціонування природних систем (ландшафтів) і призводить до негативних соціальних, економічних та інших наслідків [1].

Українське суспільство, яке опинилося зараз в надзвичайно важкій ситуації, більше уваги приділяє національно-державними проблемам, економічним негараздам, політичним баталіям, житловим питанням, безробіттю, стабілізації виробництва, воєнним діям на сході України. У зв'язку з цим все менше приділяється уваги проблемі навколишнього середовища. Актуальність впровадження стратегії сталого розвитку в Україні обумовлено необхідністю стабілізації техногенного навантаження на навколишнє природне середовище та розв'язання комплексу екологічних проблем в умовах соціально-економічного зростання.

Стратегічною метою політики екологічної безпеки України є: забезпечення такого соціального й економічного розвитку суспільства, під час якого зростає якість життя за ліквідації чи зменшення негативного впливу на природу та створення сприятливого для здоров'я людини довкілля; дотримання законів розвитку біосфери, раціонального природокористування, біосферної рівноваги; збереження генетичного фонду, ландшафтного різноманіття, збалансованості процесів відтворення та використання відновлюваних природних ресурсів [2].

Наслідками волонтаристського підходу до розміщення і нарощування промислових потужностей без врахування екологічних можливостей регіонів стали: велике техногенне навантаження на навколишнє природне середовище, порушення екологічної рівноваги, ріст захворюваності населення та негативні зміни флори і фауни тощо.

Деградація і виснаження природних ресурсів прискорилися на фоні глибокої економічної кризи.

Зараз, до всіх екологічних проблем, з якими має справу Україна, додалися згубні наслідки складної ситуації на сході країни. Експерти МБО «Екологія-Право-Людина» та ГО «Бюро екологічних розслідувань» здійснюють дослідження екологічних наслідків воєнних дій на сході України і констатують загрозу для біорізноманіття екомереж, водних ресурсів, та сталого розвитку загалом. Затоплення шахт, обстріли хімічних підприємств, що спричиняє викиди хімічних речовин, та загострення санітарно-епідеміологічної ситуації створюють реальну загрозу екологічної катастрофи [3]. Однак, шкоду довікілью територій, які опинилися в зоні військових дій, а також транскордонний вплив, ще слід оцінити. Остаточну оцінку можна буде надати лише після завершення цих подій.

Тому, перш за все, особливої уваги заслуговує вирішення низки екологічних проблем на сході України, а саме: розробити програми відновлення порушених екосистем, об'єктів природно-заповідного фонду із залученням представників міністерств, відомств, місцевих органів влади, науковців, працівників об'єктів ПЗФ Донецької та Луганської областей, громадських природоохоронних організацій; провести екологічний моніторинг стану промислових об'єктів підвищеної небезпеки, природоохоронних територій з оцінкою шкоди, завданої екосистемам (здійснити облік червонокнижних видів, визначити ступінь порушення та деградації ландшафтів тощо); здійснити санітарно-гігієнічний аналіз природних джерел водопостачання, особливо в населених пунктах, віддалених від обласних центрів, для визначення їхньої придатності до використання; провести геолого-екологічний аналіз вугільних шахт для визначення ступеня їхньої безпеки та розробити заходи з відновлення геологічного середовища після воєнних дій [4].

В Україні формально існує переважна більшість економіко-правових і економіко-організаційних механізмів для розв'язання екологічних проблем. Внаслідок того, що в країні є розлад у системі державних фінансів і значний спад виробництва, ефективно скористатися цими механізмами в Україні поки ще не вдалося. Отже, потрібно приділяти максимум зусиль для покращення екологічної ситуації в країні, адже екологічні наслідки сьогоdnішніх подій стануть проблемами виживання майбутніх поколінь.

Науковий керівник: к.е.н, ст. викладач **Заяц О. Ю.**

1. Екологічна проблема. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Екологічна_проблема

2. Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник/ авт.: А. Садовенко, Л. Масловська, Т. Тимочко. – 2 вид. – К.; 2011. – 392 с.

3. 6 листопада – Міжнародний день попередження експлуатації довкілля під час війни. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://epl.org.ua/novini/anons/backPid/1/article/7352/>

4. Всеукраїнська екологічна ліга. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ecoleague.net/forumy-konferentsii-kruhli-stoly-seminary/ekolohichni-viiny>

AN ESTIMATION OF SELF-ORGANIZATION EFFECTS IN REGIONAL ENVIRONMENTAL MONITORING SYSTEMS

Khodyko D. I., Candidate of Economic Sc.
Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine

The concept of self-organization can be meaningfully applied to regional economies and administrations, which stems from the regions' treatment as open socioenvironmental systems of a complex ontology [1]. Specifically, to test for presence of self-organization effects we focus on regional pollution monitoring for air and ground. The proposed simple framework contrasts two modeling approaches to the impact of pollutants' health safety class upon their coverage in regional environmental monitoring programs, namely the treatment of the impact as exogeneous or endogeneous. While confirming the superior validity of either approach may have practical implications, significance of effects in both specifications would testify for occurrence of regional self-organized processes in response to changes in macroeconomic policy environment.

Two logistic regression specifications with random effects were built with the dependent binary response Observation variable reflecting the coverage of a specific pollutant by a particular regional monitoring program for a given year. Both models included categorical factors, Nation and Region, to capture the corresponding level effects, as well as the monitoring agencies' central government budget figures, used to approximate monitoring activities funding. The latter Budget variable was included as a continuous covariate. In the first model, the exogeneous impact of pollutants' safety class (according to Ukrainian State Standard 12.1.007) was modeled by inclusion of categorical Class factor as a main effect. In the second model, the endogeneous impact was modeled by inclusion of ordinal Class covariate, and the Region-Class interaction effect was estimated.

The data set covered the 2008-2012 monitoring programs for Lvivska [2] and Zakarpatska [3] regions of Ukraine, Podkarpackie and Malopolskie voivodships of Poland [5], six air (carbon oxide, formaldehyde, ammonia, phenol, chlorine, lead) and two ground pollutants